

חשתי וסביבה

חלון הזדמנויות, עכשיו!

ד"ר אופירה איילון

המושגים יזמות, קרן הון-סיכון, מעוררים אצל רבים מאיתנו אסוציאציות מאוד ברורות - היי-טק, אבל, יזמות קיימת ומפתחת בישראל גם בתחומים, לכאורה, פחות אטרקטיביים - מים, שפכים, אנרגיה, פסולת, שיקום קרקעות מזוהמות ועוד.

בישראל, כמו גם בעולם, קיים ענף שלם, עם פוטנציאל עצום שנקרא "טכנולוגיות סביבתיות", שוק עולמי המורע, בהערכה שמרבית, בלמעלה מ-200 מיליארד דולר בשנה. לישראל יש שם מצוין כמדינה בה הטכנולוגיה והידימה מביאות להישגים. ישראל מובילה בתחומים כמו מניעת מרביר וטכנולוגיות מים (התפלה, השקיה בטפטוף) ובתחומים של אנרגיה חלופית (אנרגיה סולארית וגיאותרמית). ובכל זאת עולה השאלה, מדוע מחמיצה ישראל הזדמנויות עסקיות בתחום?

אחת הסיבות היא כמובן, איזוהוי השווי האמיתי והפוטנציאל הטמון בפיתוח ענף הטכנולוגיות הסביבתיות וחוסר תמיכה ממשלתית ייעודית לתחום.

בעבודה, אשר הוכנה ע"י מוסד נאמן עבור המשרד לאיכות הסביבה, נבחנו שתי חלופות. בחלופה הראשונה הממשלה מעורבת בתחום טכנולוגיות הסביבה בסיוע כספי לחברות בשלבים שונים של חייהן, וכן בהכוונה וסיוע ב"פתיחת דלתות" בחו"ל. החלופה השנייה מתארת מצב בו אין התערבות ממשלתית, כלומר החברה מתמודדת לבד עם כל הקשיים.

ההנחה הבסיסית של המודל, היא הסתברות גבוהה יותר להצלחה בכל שלב של פיתוח ושיווק של הטכנולוגיה תחת ליווי ממשלתי. הניתוח הכלכלי לתחום עד 2010, קבע כי אם המדינה תשקיע 819 מיליון דולר יהיו בתחום

הטכנולוגיות הסביבתיות למעלה מ-10,000 מועסקים. כיום, המצב הוא כזה שהחברות הגדולות בישראל אינן ממחרות להטמיע טכנולוגיות ישראליות ולא מאפשרות הקמת אתרי ניסוי, כדי להראות היתכנות טכנולוגית. כלומר, זו שאלת "ביצה ותרנגולת" קלאסית - האם ליישם טכנולוגיה מוכחת מחו"ל, או לקחת סיכון מסוים, להתקין טכנולוגיה ישראלית ואח"כ להשתמש במתקן ההדגמה כמנוף שיווקי.

ברגע שלא מאפשרים הקמת מתקן ניסוי המבוסס על טכנולוגיה ישראלית אנו מחמיצים פעמיים: החברות מאבדות יכולת לנסות ול"התגלח על הזקן" המקומי ומאחר ואין טכנולוגיה עוברת, יתקשו החברות לשווק בחו"ל. בנוסף, הרבר יוצר זלזול בתוצרת כחול לבן, שכן אם בישראל לא מיושמות טכנולוגיות כחול-לבן, מדוע שיישמו אלו בעולם?

מדינות פוטנציאליות בהן יש לחברות ישראליות יתרון יחסי, יהיו מדינות בהן לישראל יש תדמית מובילה, בהן ישנה גישה זמינה מסיבות פוליטיות או מסחר קיים בהיקפים משמעותיים, מדינות שטרם נחשפו לטכנולוגיות סביבתיות (מזרח אירופה, טורקיה, דרום אמריקה ומזרח רחוק), שווקים שטרם מוצו ונמצאים בתהליכי צמיחה והחברות הגדולות טרם השתלטו על השוק.

חלון הזדמנויות בקרב המצטרפות החדשות לאיחוד האירופי פתוח כעת והוא ייסגר במהרה כאשר חברות ענק ייכנסו לשווקים אלה.

לישראל יש יכולות מוכחות ורקורד מרשים וחיובי בתחום ניצול וניהול משאבי מים, לרבות מים שוליים ושפכים; יש לנו ידע ותשתית מחקרית ומעשית לפיתוח וליישום טכנולוגיות בתחום המלחמה במידבור ובתחום ניצול אנרגיות מתחדשות - שמש ואנרגיה גיאותרמית. כדאי לנו לנצל אותן.

הכותבת ממוסד שמואל נאמן בטכניון

**אם המדינה
תשקיע 819 מיליון
דולר יהיו בתחום
הטכנולוגיות
הסביבתיות
למעלה מ-10,000
מועסקים**